СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 243. Джерзі Сіти, Н. Дж., вівторок, 21-го жовтня 1941. No. 243. Jersey City, N. J., Tuesday, October 21, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

НІМЦІ ТОРПЕДУВАЛИ „КЕРНІ"— ТВЕРДЯТЬ У ВАШИНГТОНІ

ВАШИНГТОН. — Департамент маринарки заявив, що торпедування американського нищівника „Керні", яке мало місце біля Ісляндії минулої пятниці, „є без сумніву німецьким ділом". Подаючи, що „Керні" причалив вже до пристані, найправдоподібніше до Галифексу в Канаді, заразом проголошується, що наслідком торпедування бракує 11 моряків, а 10 є раненних. „Керні" виконував стежу 350 миль на південний захід від Ісляндії, а президент Рузвелт заявив, що заатакований американський контрторпедовець був в американській оборонній зоні. Торпедування згаданого корабля це перший того рода інцидент від того часу, коли президент Рузвелт, у своїй промові 11. вересня ц. р., дав приказ американській маринарці стріляти першій до кожного стрічного німецького чи італійського корабля в т. зв. оборонних водах. Берлін заперечив, начеб „Керні" був торпедований німецькою підводною лодкою.

РЕАКЦІЯ В КОНГРЕСІ

ВАШИНГТОН. — Повідомлення про нову спробу затопити американський корабель спричинило звижку температури в конгресових дебатах в справі зміни Невтральностевого Закону та надало їм відповідної драматичної закраски. Сенатор Конолі, голова комісії заграничних справ, заявив, що цей інцидент тільки приспішить зміну того закону. Сенатор Гвілер казав, що сенатська інвестигаційна комісія повинна докладно розслідити цей випадок, щоб переконатися, чи дійсно німці перші стріляли, чи може це американська маринарка виконує прикази президента та стріляє до німецьких кораблів, як це приказав був президент.

ДАЄС ТВЕРДИТЬ, ЩО Є 1,124 КОМУНИСТІВ НА ФЕДЕРАЛЬНИХ ПОСАДАХ

ВАШИНГТОН. — Конгресмен Мартин Даєс, демократ з Тексасу та голова комітету для розслідів не-американської діяльности, представив генеральному прокураторови листу 1,124-ох федеральних урядників, які є або комуністами або мають тісні звязки з комуністичними організаціями. В супровідному листі Даєс твердить, що всі ці люде, визнаючи комуністичну ідеольогію, змагають до усунення американського демократичного ладу насильним шляхом, щоб завести совєтську систему. Він рівнож твердив, що Сталін притиснений на сході, захоче отворити „західний фронт", тим разом в столиці Америки.

КЛІВЛЕНД (Огайо). — Конгресмен Мартин Даєс, говорячи на конвенції американських інститутів, заявив, що всяка допомога Америки Росії є „безглуздною", бо німці й так дістануть в свої руки всі ці матеріяли, які висилає Америка.

СОВЄТИ ДОМАГАТИМУТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ХАРЧІВ

ВАШИНГТОН. — Департамент рільництва повідомляє, що в скорому часі московський уряд звернеться до Америки з проханням за харчевими продуктами тому, що Совєти стратили велику скількість збіжжа разом з Україною, яку майже в цілости окупували німці. Хоч досі совєтський уряд не зажадав ще збіжжа, проте департамент рільництва твердить, що в Совєтах бракує харчевих продуктів і що раньше чи пізніще большевики таки звернуться до Америки за харчами. Офіційні чинники твердять, що строга совєтська цензура не дає змоги американцям пізнати, як дійсно мається справа з харчами, бо свої виводи робить згаданий департамент на основі своїх власних інформацій.

ПРЕЗИДЕНТ ДОВІДУЄТЬСЯ ПРО НОВИНИ, ПРИНЕСЕНІ ГАРИМАНОМ

ГАЙД ПАРК (Н. Й.). — Президент Рузвелт приняв на довшій конференції Г. Гопкинса, б. координатора американської помочі Англії та большевикам, від якого довідався ширше про це, що говорив А. Гариман по свому повороті з Москви. Президент Рузвелт буде особисто конферувати з Гариманом по своїм повороті до столиці.

АДМІРАЛ КАЖЕ, ЩО ГІТЛЕР НЕ ВИГРАЄ ВІЙНИ

БОСТОН (Масс.). — Адмірал Бирд, промовляючи через радіо до французького народу, заявив, що Гітлер не виграє війни, бо до цього він мусів би наперед здобути Злучені Держави Америки, які є не до здобуття.

НІМЕЧЧИНА МОЖЕ НАПАСТИ НА ІТАЛІЮ — КАЖЕ ЛОНГ

ДІТРОЙТ (МШ.). — Б. Лонг, один з заступників підсекретаря стейту, говорячи на конвенції 125-ох італійсько-американських організацій, заявив, що приязнь між Німеччиною й Італією може скоро скінчитися, а у висліді того Німеччина може окупувати цілу Італію. Він твердив, що останньо Гітлер зажадав від Мусолінія 1,000,000 італійців на московський фронт. Далі він говорив, що Італія, довго-віковий носій европейської цивілізації, мусить колись обернутися проти ворога тої цивілізації, Німеччини.

КАЖЕ, ЩО ХОЧУТЬ РЯТУВАТИ БРІДЖЕСА

ВАШИНГТОН. — Конгресмен Ален, автор законопроекту про депортацію Бріджеса, заявив, що „сильні приятелі" цього робітничого провідника уживають всіх заходів, щоб відсунути, або й цілком скасувати його депортацію. Але, твердив Ален, ці приятелі здогадливого комуніста Бріджеса, не є надто сильні, щоб могли „злегковажити волю народа".

ҐУВЕР ЗНОВУ ДОМАГАЄТЬСЯ ВИСИЛКИ ХАРЧІВ ДО ГОЛОДУЮЧОЇ ЕВРОПИ

Бувший президент Гувер знову заапелював до Америки, щоб вона допомогла харчами та іншими посилками міліонам дітей, що терплять нужду в підбитих німцями краях. Він домагався, щоб американський уряд ужив всіх заходів та допоміг нещасним. На його думку Америка може прийти до порозуміння з якоюсь невтральною державою, ось як Швеція, Ірляндія, Швайцарія та Аргентина та віддати справу достави харчів в невтральні руки. Така допомога, твердив Гувер, не буде мати жадного впливу на вислід теперішньої війни. Згадуючи про свої попередні старання в справі допомоги Европі та проти-ділання „ворожої пропаганди", Гувер твердив, що колись навіть турки допускали харчі до Греції, з якою воювали, хоч вони не є християнами. Признаючи, що Німеччина несе „моральну й правну відповідальність" за кормлення підбитих нею народів, Гувер твердив, що в наслідок англійської бльокади, Німеччина не має стрільки харчів, щоб обслужити всі ці народи. Він передбачує, що в цілій Европі буде цеї зими страшний голод, а найгірше терпітимуть діти. Якщо Америка не зрозуміє цього загрозливого становища й не допоможе харчами й іншими засобами, то це відібється на новому поколінні Европи, яке ніколи не простить того американському народови. При кінці Гувер подав конкретний плян, як допомогти Европі без допомагання Німеччині. Свій заклик виголосив Гувер через радіо.

ҐЕН. ДЕНІКІН ПІД „ДОМАШНІМ АРЕШТОМ" У ФРАНЦІЇ

Нюйорське „Новое Русское Слово" з 17. жовтня 1941. р. подає на основі одержаного з Франції листа, що ген. А. І. Денікін, б. начальний вожд білих москалів у боротьбі проти большевиків 1918—1919 рр., знаходиться тепер під „домашнім арештом" у Франції. В листі не подано, хто його арештував. Ґен. Денікін був довший час речником проти-большевицької московської еміґрації в Европі. Але коли прийшов до влади Гітлер, Денікін мав проголосити, що кожний „русский" повинен обороняти цілість Росії.

Як відомо, Денікін, хоч вів боротьбу проти большевиків, боровся теж і з українськими військами і головно причинився до знищення української національної армії Головного Отамана Петлюри.

Далі ще подає, що під „домашнім арештом" перебуває також московський митрополит Евлогій за це, що не хотів підписати заклику в справі „священної війни" проти СССР. Московська еміґрація у Франції має бути страшно розбита, бо одні групи є далі проти большевиків, а другі стоять за оборону большевицької Москви.

НІМЦІ 40 МИЛЬ ВІД МОСКВИ

Німецькі війська підсунулись на 40 миль під Москву. Вони здобули місто Малоярославець. Тяжкі бої ведуться коло Можайська. Сталін видав проклямацію до населення Москви, в якій заявляє, що Москва і ціла околиця довкола неї знаходиться в военному стані облоги. Сталін закликає населення, щоб хапало за зброю і обороняло міста до останньої каплі крови. Совєтська військова влада поспішно виконує ріжні укріплення, та роздає населенні зброю. Також накопичує належну скількість харчів і амуніції, щоб можна було видержати облогу довший час.

НІМЦІ ПРО СВОЇ УСПІХИ

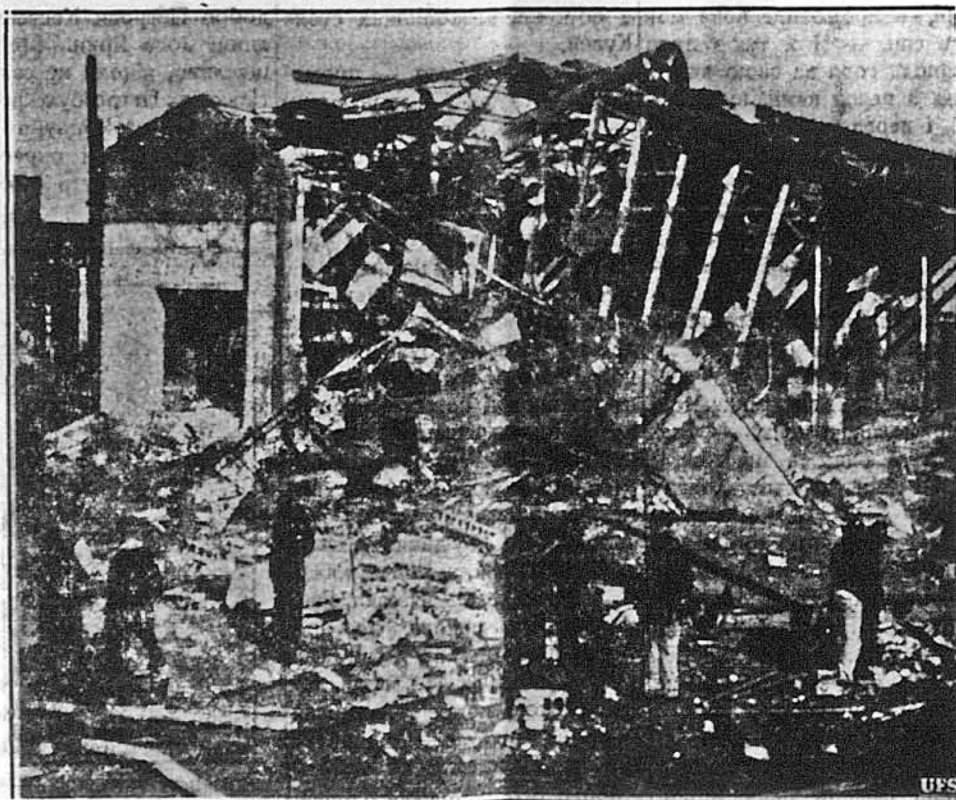
Німецькі звідомлення говорять, що їхня армія знищила вісім совєтських армій в околицях Вязми і Брянська. А такий успіх вони осягнули тому, що совєтська команда думала, що внаслідок розкислої і болотнистої землі німці не зможуть розвинути своєї діяльности. Німецькі звідомлення також говорять, що їх війська здобули місто Таганрог, над Азовським морем, недалеко Ростова. На московськім фронті німці посунулись ближче Москви.

ВТРАТИ НІМЦІВ

Британський парляментарний секретар Джордж Гикс в прилюдній промові в Свонсі, Вейлс, заявив, що на основі офіційних обчислень втрати, які понесли німці в Совєтах, виносять чотири міліони вояків. Ті обчислення, говорив Гикс, є умірковані і неперебільшені. Та всетаки німцям ще залишилось шість міліонів війська, казав він.

НІМЦІ КАЖУТЬ, ЩО ЗАТОПИЛИ 12 КОРАБЛІВ

Німецькі офіційні звідомлення приносять вістку, що їх субмарини затопили на морі 12 британських кораблів, в тім десять торговельних, а два военних.

ВИБУХ.—У Нюарку, Ню Джерзі, знищив вибух велику фабрику магнезіового пороху, що конечно потрібний до виробу запальних бомб й куль, що їх видно у леті. Дві особи згинули підчас вибуху. Фабрика мала замовлення на $250,000.

НІМЦІ ДАЛІ РОЗШАРПУЮТЬ УКРАЇНУ, — ОДЕСУ ВІДДАЛИ РУМУНАМ

БЕРЛІН. — Німецька офіційна новинкарська агенція, „Дінст авс Дайтшлянд" принесла вістку, що румунський диктатор генерал Антонеску формально прилучив третє щодо величини українське місто і найбільший український порт на Чорнім морі, Одесу до Румунії. Про прилучення цього міста до Румунії німецька преса підготовляла загальну опінію вже кілька днів раньше.

ВСЯ АДМІНІСТРАЦІЯ НА УКРАЇНСЬКХ ТЕРИТОРІЯХ ПЕРЕХОДИТЬ В НІМЕЦЬКІ РУКИ.

КРАКІВ. — Газета видавана в українській мові в Кракові, „Українські Вісти", з 8 жовтня ц. р. пише, що вся адміністрація на Волині перейшла в німецькі руки, себто в руки „Райхскомісар фір Украіне". В купі з тим німецька адміністрація почала ліквідувати ту місцеву українську адміністрацію, що потворилась на українських територіях в перших початках захоплення тих територій німцями, а яка дотепер співпрацювала з німецькою владою. В містах на Волині діє українська поліція в національних мундурах. Місто Рівне в центрі, пише згадана газета, дуже знищене, внаслідок бомбардування. Дубно, відносно, мало знищене. Границя між Галичиною, яка втілена до польського „генерального губернаторства", з рештою України усталена в той спосіб, що вона біжить по лінії Броди-Радивилів.

БРИТІЙСЬКІ РОБІТНИКИ ДОМАГАЮТЬСЯ БРИТІЙСЬКОЇ ІНВАЗІЇ КОНТИНЕНТУ.

ЛОНДОН. — Представники ріжних робітничих організацій, в числі 1,500, що представляли пів міліона робітників занятих у будівельних доках, в фабриках літаків, повзів, гармат й іншого тяжкого промислу, ухвалили резолюцію, на основі якої вони домагаються, щоб британський уряд негайно розпочав інвазію европейського континенту, щоб в той спосіб дати поміч Совєтам. Британія не сміє опустити в цю хвилю Совєти, говорить резолюція. Вона мусить вложити в ту війну стільки само, що Совєти, бо ця війна в однаковій мірі обходить оба краї. Далі резолюція домагається, щоб з міністеріяльного кабінету були усунені три міністри, Галіфекс, Мур-Брабазон і Маргесон, які зволікають з більшою помічю Совєтам.

НІМЦІ КАЖУТЬ, ЩО СПРАВА „КЕРНІ" ВИДУМАНА.

БЕРЛІН. — Німецькі газети закидають президентови Рузвелтови, що це він звелів видумати цілу ту історію з американським контрторпедовцем „Керним", щоб у той спосіб вплинути на конгрес в напрямку ухвалення закону, дозволяючого узброювати американські торговельні кораблі. Німецькі газети пишуть, що колиб справді німецька субмарина сторпедувала цей контрторпедовець, то десь булиб якісь жертви в людях. А тут нічого не видно, кажуть німці.

ПОЛІТИКА НОВОГО ЯПОНСЬКОГО УРЯДУ.

ТОКІО. — Новий японський кабінет міністрів, під прем'єрством генерала Ейкі Тоя, офіційно заявив, що він буде продовжувати політику попереднього уряду в цілі замирення на Далекім Сході. В тій цілі переговори з Америкою будуть продовжатись. Водночас японські газети заявляють, що цей новий кабінет візьметься за те, щоб в найкоротшому часі поставити цілу японську націю на военну стопу. Деякі газети явно говорять, що прем'єр Тойо приготовляє „демократичному бльокови" велику і дуже прикру несподіванку.

СІНҐАПОР ВИДЕРЖИТЬ.

СІНҐАПОР. — Британські власти в Сінґапор є певні, що їхня морська база і твердиня є така сильна, що вона напір японців видержуватиме безконечно і то навіть без помочи американців. Але невтральні знавці кажуть, що ця база настільки сильна, що без ніякої зверхньої помочи видержить щонайменше рік.

КОНФЕРЕНЦІЯ В РИМІ.

РИМ. — До Риму прибув німецький міністер економіки, Вільгелм Функ. Він привіз зо собою цілий штаб економічних знавців. Завданням німців є переговорити докладно з італійцями ті економічні можливости, які перед собою розкривають території здобуті від Совєтів і поділити на них сфери впливів.

АФҐАНІСТАН ВИКИДАЄ ГРОМАДЯН ДЕРЖАВ „ОСІ".

ЛОНДОН. — Афґаністанський уряд повідомив британський уряд, що він поступив з бажанням Британії і звелів всім громадянам держав „осі" опустити Афґаністан. Британський уряд дав був Афґаністанови до зрозуміння, що ті громадяни становлять небезпеку для Британії.

МОЖЛИВІСТЬ ВІЙНИ В ІРЛЯНДІЇ.

ДУБЛІН. — Ірляндський премієр Імон де Валера заявив, що обставини так складаються, що Ірляндія може вступити до війни. Можливість є дуже велика і то вже в недалекому часі, говорив він, але не казав точно по котрім боці.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить пcилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Theree months	$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Червоний Хрест Кличе

Американський Червоний Хрест видав заклик до населення краю за збільшення членства. Заслугує він на попертя кожного свідомого громадянина й громадянки.

Завдання й діяльність Червоного Хреста відома всякому на стільки, що ледво чи потребує дозріла людина ще якого в тій справі пояснення. Є це організація, що має давати добровільну поміч хорим і раненим у війні. Американський Червоний Хрест веде свою працю на основі чартеру, наданого йому американським конґресом, а веде її згідно з міжнародньою угодою в Женеві.

З допомоги раненим і хорим підчас війни Червоний Хрест розтягнув свою діяльність на допомогу жертвам великих елементарних нещасть підчас мира, як: пошесть, голод, пожежа, повідь, землетрус.

Обсяг діяльности Червоного Хреста при теперішній війні ще далі розтягається, бо, як звісно, модерна війна атакує не лише армії, але й цивільне населення. Через те й на свою діяльність потребує тепер Червоний Хрест багато більше засобів, ніж він потребував у давніші війни.

Червоний Хрест розтягнув далі свою діяльність зо заведенням в Америці обовязку військової служби.

Через те й дивуватися не можна, що Американський Червоний Хрест мусів у минулому році більше ніж подвоїти свій буджет. У наближаючомуся році ці видатки певно не можуть бути менші. Зовсім певно, вони мусять бути більші. Цього року Червоний Хрест мусить розвинути найбільшу діяльність за весь час свого існування.

Заклик Червоного Хреста до своїх членів, щоби постарались за якнайширшу допомогу з боку громадянства певно не останеться без висліду. Він заслугує на всяку допомогу, за яку він до громадянства відкликається. Певна річ, що всяка людина, що може взяти участь у діяльности Червоного Хреста, це зробить. Всякий, що на таку діяльність не має часу, нагоди або здібности, може принаймні стільки зробити, щоб стати його членом. Членська вкладка в Червоному Хресті досить низька, щоб на це стати всякого.

Нагода стати членом найдеться теж для всякого, бо в кожній більшій громаді існує відділ Червоного Хреста й в кожній просто місцевости краю є люди, що займаються збіркою для Червоного Хреста.

Ці американці, що стали ними з власної волі, доказали своє зрозуміння ваги Червоного Хреста в минулу війну. І вони докажуть це саме зрозуміння й в цю.

УЗБРОЮВАННЯ ТОРГОВЕЛЬНИХ КОРАБЛІВ

Після вичерпної дебати в конґресовім комітеті заграничних справ проєкт поправки невтральностевого закону пішов до палати представників, звідки відійде до сенату. На основі цеї поправки, якщо вона буде принята, можна буде узброювати американські торговельні кораблі.

В часі дебати над тою справою американські ізоляціоністи підкреслювали, що узброювання американських торговельних кораблів мусить довести Америку до збройного конфлікту. „Як по ночі настає день, так по озброєнню американських торговельних кораблів мусить наступити стріляюча війна", говорили ізоляціоністи. Та урядова політика Америки бере, зовсім природньо, під увагу в першу чергу те, що вже наступило, та що треба негайно зробити. В тій справі секретар фльоти, Френк Накс, дав вияснення журналістам, кажучи, що американським торговельним кораблям вже нині на широких морях грозить велика небезпека від ворожих субмарин і літаків. Ті субмарини і літаки вже затопили кілька торговельних кораблів і, як це заявив німецький уряд, буде далі їх топити. Бо вони, кажуть німці, перевозять воєнні матеріяли для Британії та інших ворогів держав „осі" й тому їх треба затоплювати, без огляду на те, чи вони узброєні, чи ні.

Ці затоплювання будуть збільшатись. Тому саме вже тепер виринає пекуча потреба, щоб їх узброювати, говорив Накс. Користь з такого узброювання буде така: Коли на кораблі є протилетунські гармати і скорострілі, то ворожий літак не має такої відваги підїздити під сам корабель і скидати на нього бомбу. Він мусить держатися здалека від нього. В таких випадках він скидає бомбу з великої висоти і та бомба далеко рідше влучає, ніж тоді, як вона скинена з малої висоти. Подібне з протисубмариновими гарматами. Як ворожа субмарина знає, що на якімсь кораблі нема гармат, вона випливає кількасот кроків від цього корабля і свобідно гарматніми вистрілами топить цей корабель. Підозріваючи, що якийсь корабель узброєний, субмарина появляється здалека від нього, вживаючи тоді тільки торпеди, а не гармат. А торпеди це дуже коштовні і скомпліковані машини. Субмарина їх щадить для боєвих кораблів, а на торговельні нерадо їх витрачує. Крім того торпеда, випущена з дальшої віддалі, часто проходить мимо корабля і його не зачіпає.

В той спосіб вже сам страх, що якийсь корабель є узброєний, змушує ворога держатись здалека від того корабля і через те корабель зазнає певної полекші.

Але зброя на кораблях може мати і безпосередний вплив, а саме, вона може знищити чужий літак, або чужу субмарину. Британські торговельні кораблі, говорив Накс, нищать багато субмарин і ворожих літаків, про що офіційні британські звідомлення не люблять багато говорити, щоб тим не зраджувати воєнних плянів.

Плян узброєння торговельних кораблів такий, що на поклади тих кораблів уставлювалоб по одній, або по кілька протилетунських і протисубмаринових гармат, а також по одній, або по кілька, багато-дулових протилетунських скорострілів, званих „помпом". Кожну гармату і кожного скоростріла обслугувалоб вояків, які булиб на сторожі 16 вправлених американських впродовж 24 годин денно. Командант цеї сторожі рішав би, що робити на випадок появи чужого літака або субмарини.

Журналісти випитували точно Накса, що буде, як надлетить чужий літак, або появиться чужа субмарина і, хоч не матиме наміру нищити даного корабля, проте залога на цім кораблі відкриє по ній вогонь. У такому випадку буде по обох боках стрілянина, а це значить, що ми автоматично знайдемося в стрільній війні.

Накс не давав на це виразної відповіді, заявляючи, що подібні ситуації мусітимуть дискретно вирішувати команданти військових залог на кораблях. Зо слів Накса виходило, що небезпека стрільної війни таки буде дуже велика.

Але після всякої правдоподібности німці самі не схочуть провокувати американців до стрільної війни. Бо ця стріляна війна матиме для німців поганий вплив не лише на сам перебіг воєнних операцій, але ще більше на домашню мораль німецького народу.

В практиці узброювання кораблів доведе до того, що німецькі субмарини і літаки, знаючи, що американські кораблі мають зброю і кожної хвилі можуть відкрити по них вогонь, будуть здалека від них держатись. З цього буде велика користь для американських торговельних кораблів.

Ці арґументи здобувають собі в американських політичних колах щораз більший ґрунт. Навіть багато републиканців, які засаднично поборюють політичні потяги адміністрації президента Рузвельта, починають склонюватись до погляду, що треба узброювати торговельні кораблі. Бо коли край ухвалює біліони долярів для країв, що боряться з державами „осі", та коли ці біліони мають принести якунебудь користь тим краям, а не піти на дно моря, то треба також поробити відповідні заходи на морі, щоб кораблі, які несуть на собі цю поміч мали певну охорону. Охорона американських торговельних кораблів це льогічний наслідок ухвалення „ліз-ленд" закону.

Ізоляціоністи зо своїми політичними поглядами програли ще тоді, коли був ухвалений перший „ліз-ленд" закон. Тепер годі завертати історію взад. Вони мусять йти в хвості подій й, або безплідно протестувати проти політики уряду, або одобрювати те, що робить уряд.

ЕВРОПІ ГРОЗИТЬ ГОЛОД ТА НУЖДА

На основі одержаних інформацій з Европи, „Юнайтед Прес" подає, що ціла Европа, за виїмком Англії та Німеччини, стоїть в обличчі голоду та матеріяльної нужди. Третя зима війни, що ось вже надходить, застане Европу ще більш зруйнованою, як вона була минулого року. Ці відомости подають, що брак поживи дається вже пекуче відчувати в Греції, Юґославії, Україні та в деяких околицях Норвеґії й Мадярщини.

Велика Британія.

Британські вищі та середні кляси правдоподібно не відчувають так дуже браку поживи як нижчі верстви населення. Бідніші кляси мабуть будуть терпіти аж до самого кінця війни тому, що уряд не міг завчасу подбати про контролю цін на харчеві продукти, які тепер підскочили значно вгору, так, що бідне населення не має змоги їх подостатком купувати. Найбільш недоступним продуктом для бідніших англійських кляс, це ті товщі, які спроваджувала Анґлія з європейських країв, а яких довіз тепер цілком перерваний.

Німеччина.

Основною поживою німецького народу знову будуть бараболі. Німецькі чинники подавали, що німецький врожай цього року був бездоганний. Однак назагал запас поживи не є великий в Німеччині, так, що порції масла й марґарини ледви чи будуть побільшені для цивільного населення. Загально в Німеччині відчувається брак хліба, зерна, товщів та мяса. Також нема подостатком молока внаслідок зменшення скоту.

Совєтський Союз.

Загально є таке переконання, що московський уряд нагромадив велику скількість поживи для своїх армій та цивільного населення, якої вистарчить їм на цілу надходячу зиму. Але це тільки здогади, бо ніхто, крім совєтського уряду, не має найменших даних про скількість тої поживи, як і не знає, де саме вона нагромаджена. Англійські та американські чинники, не зважаючи на це, що СССР поневолі став їх союзником, далі стрічають великі трудності, коли ходить про статистичні дані Совєтського Союзу в цій справі.

Зате траґічно представляється харчева ситуація на Україні, що тепер опинилася під німецькою окупацією. Це вже певне. Тільки Західна Україна встигла перевести жнива. Большевики не вспіли виконати припоручення Сталіна та оставити тільки „обсмалену землю". За те куди гірше представляється ця справа на Великій Україні та Білорусі. На Правобережжу, оскільки вірити німецьким і італійським звідомленням, нові окупанти застали багато збіжжа, якого большевики не встигли вивезти чи знищити. Але ніхто не знає, що діється тепер на схід від Дніпра. Можна лиш сподіватися, що втікаючі совєтські армії нищать все дощенту. Голод — там неминучий.

Італія.

З природи бідна італійська земля ніколи не була самовистарчальною в харчевій промисловості. Італія мусіла спроваджувати велику скількість харчів із закордону. А тепер цеї можливости цілком не має. Найбільше відчуватиме Італія цеї зими брак вугілля, яке тепер в обмеженій скількости дістає з Німеччини. Хліб, спаґетті та товщі є на строгій картковій системі. Бракує масла, мяса яєць та сира.

Франція.

Від кількох місяців з Віші надходять алярмуючі вістки про це, що в цілій Франції відчувається брак харчів та опалу. Нема вугля і ґазоліни, бракує товщів, медичних ліків, чобіт і черевиків, вовни й ін.

Норвеґія.

Зо Стокгольму повідомляють, що харчева ситуація в Норвеґії значно погіршилася за останні тижні та що, наприклад, мясо можна купити лиш раз в місяць. Німецькі окупаційні власти погрожували кілька разів, що якщо не устануть саботажі та підривна робота проти режиму Квізлінґа, німці обмежать харчеві продукти.

Данія.

І ця країна, знана від давна зо своєї продукції масла, молока та яєць, знаходиться в тяжкій харчевій кризі. Пишуть що німці мали вже так оголотити країну, що там і „для миші не можна нічого знайти". Всі харчі, подібно, як і по інших краях під німецькою окупацією, є під строгою контролею та продаються тільки на картки.

Інші держави.

Невтральні джерела подають, що не краще мається справа харчів в таких рільничих краях як Мадярщина, Румунія та Болгарія.

Одним словом, надходяча зима буде одна з найгірших, яку колинебудь переходила Европа в новіших часах.

В ЧУЖИХ РУКАХ

Джан Гвитейкер пише, що італійці є під теперішню хвилю більше під німецьким як італійським пануванням. Німецька вища команда має тепер свій осідок у Римі. Великі будинки, що принaлежать до багатих італійських родин, зареквіровано для вжитку німецьких урядовців і Ґештапа. Так виглядає, що ніякі важніші урядові рішення не можуть бути зроблені, без німецького одобрення. Мусоліні вправді урядує в Піяца Венеція, однаке він сам остає під контролею націстів.

Гвитейкер каже далі, що Мусоліні може тепер оставати при владі так довго, як довго будуть його підпирати нацисти.

Націстичне панування в Італії, мабуть дотикає кожної ділянки краєвого життя. Навіть королівська родина згодилась на це упокорення, щоб задемонструвати свою охоту до співпраці з націстами. Одним з доказів на це є те, що королева Олена годиться, щоб в часі публичних виступів говорити по німецьки. Головні становища в закордонних й інших урядових міністерствах є обсаджені німцями, котрі вбрані є в однострої високої ранґи фашистівських урядовців. Одобрення цих німецьких „співпрацівників" має бути конечне, щоб урядові рішення могли стати правосильні.

Ґраф Чіяно, що має титул міністра закордонних справ і є зятем Мусолінія та вважається його правдоподібним наслідником, не має у свойм міністерстві майже ніякої влади. Він противився приступленню Італії до війни з Британією і в той спосіб наразився на націвське невдоволення. Чіяно, як майор, командує тепер ескадроною бомбовиків.

Більше як половина італійської тяжкої індустрії і ціла залізнича сіть остають під безпосередньою німецькою контролею. Німецькі техніки займають управляючі становища в фабриках, що вживають німецьких сирівців, а інші фабрики остають під посереднім націвським наглядом.

Коло 40,000 німецького війська і понад 2,000 літаків мають бути розміщені по цілій Італії. Сам Мусоліні має бути поважно хорий і рдко появляється на публичних місцях, а в останніх місяцях не робив ніяких публичних заяв.

Життєві обставини для широких мас є незвичайно тяжкі. Край зубожів внаслідок двох більших воєн, а тепер ще німці забирають, що їм потрібне. Небагато є свіжого мяса, а це, що можна купити, має коштувати 36 лір за кільо, або понад 86 центів за фунт. Італійці мусять заявити в уряді про свої припаси оливкової оливи, білої муки і вовни, а в разі невиконання цього, підлягають строгим карам. Муки є обмаль, а хліб випікається з нестравної мішанини. Справа палива й одіння є також пожалування гідна. Тепер говорять про Мусолінія, що він дав італійському населенню забави (увеселення), але без хліба.

Повний виеквіпунок канадійського вояка коштує $148.00. Ціна поодиноких річей виеквіпунку виносить від одного цента за ідентифікаційний значок аж до $48.62 за кріс.

Д. ІВ. ГРУШКА.

ДВІЧІ ОХРЕЩЕНА

Повість з часів кріпацтва.

(34)

Веселі пісні дружок і радість гостей в мить стихли. Очеретько глянув на Ярину: та сиділа за столом як мертва.

— Яриночко, що з тобою? Чого ти злякалась? Може ще там немає нічого такого страшного?

— Ні, таточку... я так... мені чогось млосно... Пустіть мене зза стола, не час тепер веселитись. — І вона вискочила зза стола, зірвала з себе стрічки і бігом кинулась до Кулакового хутора...

Кулак звісивши голову сидів біля стола. У хаті було так тихо, що чутно було, як мухи тули крилами об вікна і як у кімнаті перед священиком недужа Мотря сповідалась із своїх гріхів.

— Де тітка? — спитала Ярина прожогом ускочивши в хату.

— Пс! — зупинив її Кулак указуючи на кімнату, — там батюшка! — І Ярина мовчки сіла.

— Ох! Колиб швидче! — прошептала вона, — а то, здається, не діждусь.

Незабаром на порозі показались Очеретьки, Петрусь і інші гості, а з кімнати вийшов священик.

— Зайдіть попрощатись, — сказав він і став молитись.

Ярина кинулась у кімнату, де з помертвілим поглядом лежала Мотря, і з криком кинулась їй на груди. На порозі показався народ. Мотря кивнулась і тихо промовила:

— Дитино моя, яка ти здаєшся мені хороша!... Як я поспішала, щоб тебе поблагословити! І Господь почув мою молитву. Дайте мені ікону.

Горпина подала їй ікону і вона не підіймаючись з ліжка поблагословила нею Петра і Ярину.

— Не кляніть же мене, люде добрі, — промовила вона мов крізь сон. — Я й так багато витерпіла горя за свою вину... Винна я перед вами, люде добрі... і перед тобою... моя дитино... що я дурила тебе... тепер я сповідаю свій гріх... перед усім миром... Слухайтеж усі... слухай і ти, моя дитино... слухай... Я... я... твоя мати... — І замовкла.

Страшенний крик вирвався із грудей Ярини і вона повалилась їй на груди.

— Мамочко моя, рідна моя! — примовляла вона. — Відкрий свої очи, та ще хоч у останнє глянь на свою кохану Ярину!

Мотря мов прокинувшись, відкрила очи і простягнувши до Ярини свої холодні руки промовила: „Не Ярина ти... ні... ти не Ярина... ти... ти двічі охрещена... тебе звати..." — І не доказавши змовкла на віки.

На другий день замісць весілля були смутні похорони, на яких важкий плач Ярини змінив веселі пісні дружок. Вечером у Кулака на огороді, на свіжій могилу видно було, як припавши чолом до землі голосила Ярина викликаючи свою матусю з глибокої могили, а обік неї навколішках стояв Кулак.

— Знов я сирота, — промовив він глухо, — знов один! — І залився сльозами.

— Ні, таточку, не сирота ви, не один; ви зостались зо своїми дітьми, що будуть кохати вас, як рідну неньку. — І Ярина кинулась йому на шию...

Через тиждень над тією свіжою могилою стояв дубовий хрест і на ньому було написано: „Під цим хрестом покоїться прах раби божої Мотрони, во святому хрещенію нареченної Ганною". А у волости посивілий як молоко Кулак писав „отношение", у якому значилось так: „Бувшая кріпостная, із дворових людей князя Н—ського, села ...нязівки, Ганна Мірошниченкова, по прізвищу Галочка, по мужу Кулакова, 19 іюня 18... года волею Божою помре". А опісля Покрови підгуляли Яринчене весілля. Перевезли до себе й старого татка Трохима Кулака, та він недовго траву топтав, а засмутившись за своєю Мотрею занедужав і на саму Варвару Богові душу віддав. У своїй духовний він завіщав усе своє движиме й недвижиме добро Петрови Костенкові й жінці його Ярині. Вони жили щасливо, ніколи не сварились, тільки як Петро було чого розсердиться на Ярину, то скаже: „Ех, ти!... Двічі охрещена!..." І так вони живуть і досі.

(Кінець).

ГЕНЕРАЛ ЕЙКІ ТОДЖО, котрого японський цісар іменував премієром, є войовничо настроений і випробований прихильник Німеччини.

НА РІЖНІ ТЕМИ

КОНСЕРВАТИВНА РЕВОЛЮЦІЯ

Герман Равшнінґ, що був колись націстичним президентом сенату міста Данцінґу, а потім покинув націзм і перейшов до табору ворогів націзму, каже в книжці „Консервативна революція", що мовляв німці не є досить розвиненим народом, щоб чутися вдоволеним з того роду демократії, що практикується в Америці або Англії. Німці, на його думку, все будуть потребувати провідників, що не походять з вибору, а накинені згори. Критики книжки питаються: коли німці потребують накинених провідників, а такі провідники звичайно вганяють за воєнними добичами, то яка з цього писання наука для не-німців?

ДУХ І ФЛЬОТА

У своїй розмові з ґазетярами оноді в Болтиморі сказав князь Віндсор:

„Вони (німці) можуть топити наші кораблі, але вони не можуть зломати нашого духа".

Чи не згодилисяб у цьому й німці з князем Віндсору? Чи не волілиби вони зломати англійського духа, ніж затопити хочби всі англійські човни?

Зо зломаним духом Англія вже не могла би ставити опору, без кораблів усе ще може.

АМЕРИКА И ЇЇ СУСІДИ

Німецькі ґазети розписуються широко про визиск американських країв Злученими Державами.

Мовляв, Злучені Держави натискають на держави середньої і південної Америки, щоби втягнути їх у кампанію бльокади проти Німеччини й Японії.

Який „натиск" справді роблять Злучені Держави, видно хочби з крику, який в конґресі підняли посли з рільничих околиць проти нового торговельного пакту між Злученими Державами й Арґентиною, котрий, мовляв, допускає до Злучених Держав арґентинські рільничі продукти з великою шкодою для американських фармерів.

Коли, на думку німців, це натиск, то як назвати німецьку „економічну політику" в Бельгії, Данії, Греції?

ГОРОХ З КАПУСТОЮ

У ґазетних згадках про нову книжку Пієра Вен Пасена „Лише того дня", пишеться, що автор родився голяндцем, є канадійцем по громадянстві, американським журналистом по професії, а жив довгий час перед цією війною в Франції.

Могло би здаватися, що це пише якийсь ворог Пієра Вен Пасена, щоб підсунути, що того роду людина сама не знає, де вона стоїть. Та показується, що ці інформації подала накладня, що видала ту книжку, а вона певно дістала ці інформації від нього самого. Отже це має бути якраз заманою, що його книжка більше варта.

РОЗДІЛЕНА ФРАНЦІЯ

У цій книжці Вен Пасен малює добре Францію перед війною й упадком: Міністер Деляділє каже йому в розмові в самому місяці вибуху війни, що він не вірить у можливість війни. Інший міністер плюгавими словами викрикує проти „міжнародних банкирів", жидів, англійців і комуністів. Робітник каже: „Повзи? Певно, що ми маємо повзи. Але вони не підуть на фронт, але до міст, проти робітників".

Чи не мусіла така Франція впасти?

ПРОТИ ЗЛУКИ З КОМУНІСТАМИ

В місті Келґарах в Алберті, Канада, відбувся недавно річний 57-мий зїзд фахових союзів — Трейдс енд Лейбор Конґрес. Президентом тих союзів вибрано з черги вже 22 наворотами Тому Мура.

Зїзд заявився величезною більшістю голосів за поперття закону про оборону краю (Дефенс оф Кенада Реґулейшонс), тільки з деякими змінами. Також взивав він всі робітничі союзи й організації до едности і згоди для добра краю. Зїзд також висказався одноголосно за негайне встановлення через Канаду дипльоматичних і торговельних взаємин з Совєтським Союзом для успішнішого ведення війни. Зате відкинув проєкт встановлення якихбудь взаємин з московсько - большевицькими робітничими союзами і комуністичною організацією „Ол Кенедієн Конґрес оф Лейбор", котра то організація, як стверджено, веде до розбиття єдности серед робітничих організацій.

На зїзді перепала резолюція у справі звільнення інтернованих комуністів і антифашистів, а також звільнення юнійних провідників. Управа Конґресу заявила, що невідомо їй про ніякий випадок, щоби хтобудь з провідників мав бути інтернований за діяльність для добра юнії або робітників. Сильним арґументом проти згаданої резолюції було те, що делеґат К. Берґ з Едмонтону вказував на летючки, видані провідником, канадійських комуністів. Баком в котрих він осуджував рішучо війну й участь в ній Канади. Берґ заявив, що він був першим з канадійців, що попирали російську революцію і тим, котрий особисто зібрав тисячі долярів на ратунок гинучого з голоду російського населення. У тім випадку — додав Берґ, не розходиться про Росію, але про безпеку Канади, котра мусить боронитися перед саботажем.

Між іншими згаданий зїзд ухвалив такі резолюції:

Рішено домагатися від домініяльного уряду устналення як мінімальної заплати 50 центів на годину або $25 тижнево. Усі нижчі зарібки повинно впеаред піднестися до тої височини, заки застосується до них доріжняний бонус.

Також ухвалено домагатися безплатного переїзду для всіх вояків канадійської армії в часі відпусток. Канадійський уряд повинен впровадити в життя асекурацію здоровля на основі добровільних оплат.

Однакова платня за таку саму працю повинна обовязувати по всіх галузях военного промислу.

Платні вакації повинні мати робітники всіх категорій. Робітники в ресторанах повинні працювати недовше як 48 годин тижнево.

Шість годин праці денно на протязі 5 днів в тижні повинні бути максимум годин праці в поодиноких галузях промислу по війні.

В іншій резолюції домагається, щоби представник робітничої організації засідав в виділі контролі военного промислу.

Ухвалено резолюцію, рекомендуючу конскрипцію ресурсів Канади перед конскрипцією людської сили в тій ціли, щоб була справжня рівність пожертвування, та щоб приспішити закінчення війни.

ФОНД РЕКОРДОВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ

(Виказ число 10)

Наспіли далі оці замовлення і датки на рекордовання української пісні у виконанні проф. Олександра Кошиця:

Лука Смик, Бинґгемтон, Н. Й., замовлення	$ 10.00
Укр. Молодеча Ліґа, Бріджпорт, Конн., замовлення	10.00
Катерина Ніжанковська, Бріджпорт, Конн., замовл.	10.00
Микола Дніпровий, Саво Павло, Бразилія, замовл.	11.00
Хор церкви св. Йосафата, Рочестер, Н. Й., замовл.	10.00
Іван Романишин, Нюарк, Н. Дж., замовлення	10.00
М. Кердиль, Горнел, Н. Й., замовлення	10.00
	$ 71.00
Попередно проголошено	1,490.98
Разом	$1,561.98

Кому так вигідніше, той може переслати датки на замовлення також через канцелярії запомогових організацій або редакції їхніх газет. Касієр Конгресового Комітету видасть посвідки на такі посилки після доручення йому грошей.

Степан Корпан,
касієр Українського Конґресового Комітету

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

БРИТІЙСЬКА ДОПОМОГА ДЛЯ РОСІЇ? — Зогляду на те, що британське громадянство домагається активної військової помочі для совєтської Росії, ця карта показує, куди ця поміч мала би йти. Груба чорна лінія показує дорогу, яку мали би перебути британські війська, що хотіли би дістатися до Архангельська, російського порту на півночі. Біла лінія показує, куди мала би йти допомога для Росії з Англії й Америки. Пять цяткованих стріл показує, куди Німеччина вдаряє на Росію.

В ПАМЯТЬ АМЕРИКАНСЬКОГО ГЕРОЯ.

У ротунді нового будинку в память Томаса Джеферсона, революційного героя і третього президента Злучених Держав, буде уставлена отся бронзова статуя, 18 стіп висока. Будинок виставлено в Вашинґтоні. Відслонення його відбудеться 13. квітня 1942 року, в 200-літню річницю його народження.

Two-Way Passage

Такий є наголовок книжки, що щойно появилась на книжковім ринку, а якої автором є Louis Adamic, американець словінського роду, відомий з многих творів, в яких обговорює, між іншим, відношення тих, що сюди прибули в останніх десятиліттях (як і їхніх тут роджених дітей) до „старих американців", зокрема тих, що є англьосаксонського роду. В згаданій вище книжці намагається автор виказати, де є „анти-демократичні" сили і як треба з ними боротись тут в Америці й в Европі. В одному з уступів цеї книжки автор заговорив про американських українців. Цей уступ, як нам здається, мусів появитись на підставі цілком помилкових інформацій. В ньому є теж помилки, які є вислідом поверховного трактування справи самим автором. Тому, що таке писання п. Адаміка готово бути визискуване ріжними проти-українськими силами для їхніх цілей, звертаємо увагу на відповідь, дану п. Адамікови, поміщену в останнім числі "Ukrainian Weekly", себто з понеділка, 20. жовтня 1941.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

DICKSON CITY, PA. — The monthly meeting of the St. Wasyl Society, Branch 405 of the Ukrainian National Ass'n., will be held on Sunday, October 26th. — John Legus, Sec.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Звичайні місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 196., відбудуться в неділю, 26. жовтня, в годині 12. вполудне, зараз по Сл. Божій, в гали церковній, Оклей і Райс ул. Проситься всіх членів і членкиць явитися на ті збори, маємо дуже важні справи до полагодження, а це вибір комітету на баль. Після ухвали з минулих зборів кожний член обовязаний взяти „бар-чек" за $1, отримає 2 вступні тікети даром. Рівнож проситься всіх членів, зачинаймо організувати нових членів до У. Н. Союзу. Тримаймося тої ухвали, що було подано в часописи в вересни, що через 3 місяці: жовтень, листопад і грудень, маємо приєднати до У. Н. Союзу якнайбільше нових членів. За це У. Н. Союз платить кожному нагороду за нових членів. Тож усі до згоди і до спільної праці! — В. Любас, предс.; В. Єдинак, кас.; Г. Даньків, секр.

Першою на світі залізничою лінією був залізничий шлях Ливерпул-Манчестер, вибудуваний в 1826. р. Перший на світі розклад їзди видала згадана лінія в 1839. р.

DEFENSE BONDS QUIZ

Q. Just what is inflation and how can it be minimized?

A. Inflation is a decrease in the buying power of the dollar caused by a rising cost of living. This, in turn, is brought about by a heavy public demand, resulting from a rapid increase in the national income, for things which cannot be produced in large enough quantities. Every citizen can help minimize inflation by buying Defense Bonds and Stamps.

Q. How can I get cash for my Defense Savings Stamps if I should need to redeem them?

A. Go to any post office.

NOTE:—To buy Defense Bonds and Stamps, go to the nearest post office, bank, or savings and loan association; or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C. Also Stamps now are on sale at most retail stores.

Як Поширюють Історію України?

(У тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи товариств, що будуть закуповувати Історію України для американських інституцій чи американських визначних людей).

Стемфорд, Конн. — Ілько Михалишин переслав $4 на один примірник „Історії України" М. Грушевського в англійській мові для місцевої міської бібліотеки.

Дітройт, Міш. — Український Народний Дім (4652 Мартин вул.) замовив три примірники „Історії України" за $12, а фін. секр. Ф. П. Гузіль пише, щоб прислати якнайскорше, бо „маємо замовлення з наших американських книгарень".

Дірборн, Міш. — Михайло Присташ прислав $4 від Тов. Запорозька Січ, від. 75 У. Н. Союзу в Дітройт, на один примірник „Історії України" для Дірборн Поблик Лайбрері, Сіти Гол Бренч.

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗУ З ПРОВІНЦІЇ ОНТЕРІО, КАНАДА!

Подаємо до відома, що

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

відділів У. Н. Союзу 49, 427, 432, 458, 461, 462, 464, 468, 469, 478 відбудуться в такім порядку:

HAMILTON, ONT. у ПЯТНИЦЮ, 24. ЖОВТНЯ, в год. 8. вечером, у домі У. Н. Обєднання під ч. 746 Бартон ул. Іст, для членів відділу 458.

ST. CATHERINES, ONT. у СУБОТУ, 25. ЖОВТНЯ, в год. 8. вечером, у домі У. Н. Обєднання під ч. 85 Гейнес евеню, для членів таких відділів: 427 зі Сейнт Катерінес. 461 з Кровленд, 462 з Торолд і 468 з Наягара ан де Лейк.

TORONTO, ONT. у НЕДІЛЮ, 26. ЖОВТНЯ, в год. 2:30 пополудні, в домі У. Н. Обєднання під ч. 300 Бетирст ул., для членів місцевих відділів 49, 432 469 і 478. Ці збори будуть получені також з концертовою програмою.

OSHAWA, ONT. у ПОНЕДІЛОК, 27. ЖОВТНЯ, в год. 8. вечером, у галі укр. кат. церкви, 592 Алберт ул., для членів відділу 464.

На всіх вище згаданих зборах буде присутній та виголосить відповідні реферати про У. Н. Союз головний секретар **Д. Галичин.** На збори повинні явитись всі члени дотичних відділів. Також запрошуємо на ці збори й не-членів, та взагалі кожного, кому цікаво довідатись про працю найбільшої нашої організації, У. Н. Союзу.

240,3 **Головна Канцелярія У. Н. Союзу.**

ПОВІДОМЛЕННННЯ

ДЛЯ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ: 52 З ГОЛІЙОК, 150 З ПІТСФІЛД, 199 З АМГЕРСТ, 207 З САВТ ДІРФІЛД І 253 З ЛУДЛОВ, МАСС., про

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

які відбудуться

В НЕДІЛЮ, 26. ЖОВТНЯ (OCTOBER 26, 1941)

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ SOUTH DEERFIELD, MASS. в годині 2. пополудні

На ці збори повинні прибути всі відділові урядники та делегати на минулу конвенцію. Знов члени, принаймні з найближчих місцевостей, повинні взяти участь у тих зборах. На зборах будуть промовляти головний касієр **Р. Слободян**, головний радний У. Н. Союзу **М. Давискиба**, та організатор **А. Маланчук.** Маємо для обговорення важні союзові справи, а тому урядники й делеґати згаданих тут відділів повинні обовязково явитись на ці збори. 217,43

Уряд відділів: 52, 150, 199, 207 і 253.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В КОЗАЦЬКУ ДОБУ

4)

Настя Скоропадська.

Коли згадуємо про участь тогочасних жінок у політичному житті, не можемо оминути Насті Скоропадської, жінки наступника Мазепиного. Треба сказати, що цілком даремно дехто з письменників малює її прихильницею Москви. Суперечить цьому такий випадок, про який розповідає Данило Забіла. Той будучи скоро після полтавського бою в гетьманському домі, сперечався з небіжем гетьманової Андрієм Марковичем про те, чи можливий поворот Мазепи на Україну. На цю розмову надійшла жінка гетьмана. Почувши, про що йде мова, вона заявила: „ми і гетьманству цьому не раді, Мазепа живий гетьман і ніхто не має права позбавити його гетьманства і забрати булаву, а ми, хоч і взяли гетьманство, то лише з необхідности і нам це вибачать"...

Вже самий спосіб вислову сказує на те, яке становище займала в гетьманському домі гарна і енергійна Настя Марковна. Назагал вона бере жваву участь у політиці свого чоловіка, супроводить його в поїздках до Петербурга і т.д.

Правне становище жінки.

Те, що жінки в старій Гетьманщині могли, якщо почували до цього нахил і хист, приймати активну участь у політиці — свідчить найліпше про незалежне становище жінки у тодішньому суспільстві. Підставою цієї незалежности були вже самі правні норми. Рідко де і коли жінки користувались такою правною свободою, як у старій Україні. У справах маєткових були вони цілком рівноправні з мужчинами.

Процесовичі у спідницях.

Однак правна рівноправність мала поза своїми добрими сторонами і злі, бо сприяла дуже розвиткові сутязництва. Тут жінки йшли за прикладом своїх чоловіків. Потреба судитись, судитись за всяку дурницю, це одна з найтемніших сторін тодішнього українського (та зрештою не лише українського, бо те саме бачимо у польської шляхти) суспільства. І жінки, власне як рівноправні члени того суспільства, не робили тут винятку.

Ще перед Хмельниччиною українські шляхтянки, яким засоби і суспільне становище не дозволяли ліквідувати всякі маєткові і „гонорові" суперечки зі сусідами збройною інтервенцією, обирали судову дорогу. „Бували — каже згаданий вже Орест Левицький — поміж тодішними шляхтянками такі завзяті правники, які тільки те і робили, що їздили по судах і трибуналах, визнавались добре на Литовському Статуті й інших законах, розумілися знаменито на всіх хитрощах судової казуїстики і часто навіть не через уповажених, а особисто виступали у складних і тяжких процесах".

Згадані відносини добре ілюструє приклад з волинського побуту кінця XVI. віку, про який розповідає той самий історик.

„У травні 1570. року у суді в Луцьку розглядали справу молодого князя Марка Сокольського. Підчас процесу виступала мати обвинуваченого Олена Сокольська і заявила: „Чую іже тут мовлять, якоби я намовляла сина. Я намовляла, а коли і заборонила урезанія, то мені то вчинити вольно водле Статуту, як о том учить в розділі 4, а в артикулі 31". Бачимо, що княгиня зналася на параграфах обовязкового тоді й пізніше Статуту не согірше як якийсь нинішний адвокат на карному кодексі.

Завзята жінка.

Оцю любов до процесування одідичило козацьке суспільство від шляхотського в повній мірі. Щодо участи жінок то не кажу вже про справи маеткові, де в ролі позваних і позиваючих часто бачимо жінок. Більш характеристичними для цієї любови судитись, на яку хоріли тодішні українські жінки зпоміж провідних кол, є справи всяких особистих образ. Ось вибираємо два характеристичні приклади:

В 30-тих роках XVIII. століття жив на Гетьманщині козацький полковник Галаган. Галагани загалом не користувались великою прихильністю в громадянстві за свої здирства. Мав він жінку Олену, хоч і міщанського роду, але дуже гордовиту. За цю пиху не любили полковницю інші пані. Зокрема ворогувала з нею жінка бунчукового товариша Тарнавського, Агафія. Хоч суспільне становище бунчукового товариша було ніби нижче ніж полковника, та і бідніший був Тарнавський за Галагана, але пані Тарнавська, зі значної родини Бутовичів, споріднена з Лизогубами і іншою козацькою знаттю, згори споглядала на полковницю з міщанок. Та ще до того вдачу мала завзяту і войовничу.

На Зелені Свята 1734. року зіхалось багато народу, і простого і панів, до славного Густинського манастиря. Приїхали й обидві суперечниці. Після Служби ігумен монастиря попросив декого з поважніших гостей до себе на бенкет. Серед запрошених знайшлася і полковниця. Можна собі уявити настрій амбітної жінки бунчукового товариша, яку не запросили. Галаганисі доводилось переходити, ідучи до ігумена, повз повози Тарнавської. Та не довго думаючи казала поставити свої повози впоперек дороги, так що полковниці довелось йти, як вона пізніше писала у судовій скарзі, „бурянами і баюрами". Те саме повторилось і на поворотньому шляху. Ось і притока до довгого судового процесу поміж обома панями.

Ображена протопопиха.

А ось інший випадок, де дієві особи також належали до „сметанки" козацького суспільства, та ще до того були споріднені. Діялось це за часів гетьманування Данила Апостола. В домі сотника Барашівського Семена Сулими зібралися гості. Були там обозний полку прилуцького, Михайло Огроновський, сотник Яков Рустанович, були і свояки господаря бунчуковий товариш Івана Сулими з жінкою і тітка його, жінка переяславського протопопа Варвара Доброницька, з дому Полуботківна. Підчас гостини поміж обома панями дійшло до якогось непорозуміння, про яке довідуємось зі скарги, яку згадана протопопиха внесла до гетьмана. У цій скарзі жінка протопопа пише, що пані Сулимова „без дани причини" її „публичне ругала (лаяла) і сукою овшем старою бестеєю, називала многократне". Ображена мала „плачливе протестувати" перед присутніми. А тепер вона, як читаємо у скарзі далі, „впавши до ніг мого реїментара (себто правителя), просить „вчинити святую справедливість", а зі свого боку обовязується „за щасливе реїментарство вашего (себто гетьманського) панування денно і мощно найвищого владику неприміино молити".

(Дальше буде).

ВСІ МОЖУТЬ ТУТ МОЛИТИСЯ. У Форті Дикс, Ню Джерзі, виставлено цю першу військову каплицю, в котрій будуть могти відправляти свої релігійні богослуження католики, протестанти й жиди. Уряд збирається виставляти такі каплиці в кожному військовому таборі.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ЙОНГСТАВН, ОГАЙО.

В єдности сила!

Довгі роки ми не мали належної організації, яка обєднувалаб всіх наших громадян, як це мали американці іншого національного походження. Не диво, що й з нами не хотіли належно числитися американські власти та ріжні суспільні організації. Аж коли ми зуміли показати нашу організовану силу, тоді й відносини з сусідами значно покращали.

В нашій громаді маємо дві церкви, одну греко-католицьку, яка є може найбільшою в цілому Огайо, а другу автокефальну; маємо 4 відділи У. Н. Союза, 5 відділів У. Н. Помочі, 2 відділи У. Р. Союза й один відділ „Провидіння". Є в нас аж три горожанські клюби, які помагають народній роботі, а один з них є навіть дуже великим, бо має понад 200 членів, а це Горожанський Клюб, що повстав при греко-католицькій церкві завдяки нашому б. парохові о. І. Забаві, що тепер є в Ню Йорку.

Управа згаданого клюбу старається всіми способами допомагати своїм членам у вишукуванні добре платних занять та приміщень. Завдяки саме нашому клюбові трьох молодих його членів, а саме Іван Терлецький, Степан Терлецький і Іван Філь дісталися на містові заняття, а саме їх принято до поліції. Ми горді, що з української ґрупи маємо поліціянтів в нашому місті. Панна Олена Ткачишин дістала рівнож заняття секретарки в суді. Інші знова працюють при водяних заводах, при дорогах і т. п.

З ліва на право: **Іван Терлецький, Степан Терлецький і Іван Філь,** американці з українського роду на мійській службі в Йонгставн, О.

Все це, повторяємо, завдяки нашому клюбови, до якого зорганізування причинився о. Забава. Першими урядниками того клюбу були: Микола Винник, голова, Степан Терлецький, скарбник, Іван Павловський, фін. секретар, Лев Кухта, рек. секретар. За 8 років існування того клюбу маємо гарні здобутки: Степан Терлецький був 4 роки шерифом, а відтак дістався до поліції. Другим, що дістався до поліції, був Іван Філь, а останньо дістався на цей самий пост також Іван Терлецький. Всі три походять з українського роду, працювали по ріжних українських організаціях як церква та клюб, всі три разом стали членами нашого Батька - Союза, відділ 230, бо зрозуміли, що в єдности спочиває сила народу. Колиб вони не належали до цьої сили, то напевно не булиб нині на тих становищах.

Маючи на увазі добро власних членів, як також поліпшення добробуту цілої нашої громади, клюб далі працює та старається, щоб українці могли діставати добрі місця в місті як це мають інші народи. Клюб наш помагає натуралізуватися своїм членал, як також і не-членам, відшукує, хто коли прибув і на якому кораблі до Америки. При останніх виборах за старанням клюбу „Борд оф елекшен" переписав на українців тих наших людей, що були зареєстровані як поляки, одним словом робить все, щоб якнайбільше допомогти нашим людям.

Коли ми нині можемо похвалитися такими гарними здобутками, то завдячуємо це нашому бувшому парохові о. І. Забаві, який 7 років працював не тільки для церкви, сплачуючи $32,000 церковного довгу, але також дбав, щоб піднести на ноги цілу громаду. Його працю в нашій громаді згадуємо дуже тепло та симпатично, бо нею він показав, що можна легко погодити звання священика з поняттям щирого громадянина й патріота.

За уряд Горожанського Клюбу:

Іван Доровський, голова; **Данило Петрик,** скарбник; **Юліян Васько,** фін. секретар; **Михайло Ярош,** рек. секретар.

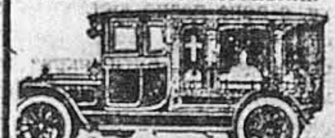
Вапняну воду так дуже потрібну вдома для ріжних цілей, можна легко приготовити самому дешевим коштом. Береться брилку свіжого гашеного вапна величини пястука, заливається її двома квартами води і полишається в такім стані дві або три години, час від часу потрясаючи нею. Шумовиння, що робиться на поверхні збирається, а коли цей плин устоїться зливається його до фляшок.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ САМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БІЗНЕСМЕНІВ.

ТАРЗАН, ч. 425. Самітний местник.

Тарзан понуро прилучився до боротьби мавп проти дикунів, бо він хотів знову зміряться зо своїми ворогами.

Тарзеля скочила з дерева на землю, щоб і собі пімститися на бутавцях, які загрожували та переслідували її від довшого часу.

А Том, тому, що був льояльним і вдячним до Тарзана й до Тарзелі, не видержав, щоб приглядатися спокійно. Він поспішив, щоб помогти своїм товаришам.

Але між дикунами був один, який не був замішаний в загальну бійку. Він слідив за нею дикими очима та мав лиш одно на гадці: За всяку ціну вбити Тарзана!